

v platnost mírových smluv, že včas, jak byl uvedeno, do šesti měsíců to prokázal a že jeho nárok na vydání akcií byl uznán anglickým administrátorem nebo při nejmenším, že by se tak bylo stalo, kdyby akcie nebyly zatím prodány na účet banky následkem jejího zavinění. Ježto však žalobce podmínky desekvestrace jeho akcií netvrdil a neprokázal, aniž prokázal, že žalovaná banka má již právo na vydání těchto akcií od firmy Seligmannovy, po případě od anglického administrátora a že je může již realizovati, nelze jeho nárok na vydání akcií ani z důvodu komisionářské smlouvy ani z důvodu náhrady škody pro její porušení pokládati za opodstatněný žalobcovým přednesem. Dovolatel sice navrhl také změnu odvolacího rozsudku o určovací části žádání, že žalovaná jest povinna nahraditi mu škodu, ale nijak neodůvodnil přípustnost určovací žaloby a lze jej proto v tomto směru odkázati na správné odůvodnění odvolacího soudu. Proto nerozhoduje, zda žalovaná banka nechala akcie u svého anglického spojení a nestarala se o jejich úschovu k výhradné dispozici žalovaného tak, by na ně firma Seligmannova nemohla sáhnouti, zda banka jednala ve smyslu příkazu či proti němu a proti zájmu žalobcovu, zda vylákala lstivě příkaz k prodeji od žalovaného, vědouc o sekvestraci, zda byly akcie prodány vnuceně či na základě dobrovolného příkazu žalované se svolením anglického úřadu.

Čís. 10567.

Pojišťovací smlouva.

- **Předpis § 47 poj. zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. ještě neplatí.**

Požádal-li pojistník agenta pojišťovny, by mu přečetl nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, zavinil si sám svůj omyl, nepřečetl-li mu agent všechny pojišťovací podmínky, najmě ustanovení, jež nebyla podle jeho mínění podstatnou částí smlouvy.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, Rv I 269/30.)

Žalovaný pojistil si u žalující pojišťovny automobil. Ježto nezaplatil první premii, domáhala se jí na něm žalující společnost žalobou, proti níž žalovaný namítl najmě, že nedošlo k pojišťovací smlouvě, ježto agent pojišťovny, byv požádán žalovaným, by mu přečetl nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, zamlčel mu §§ 12 a 13 poj. podmínek, jednající o tom, v jaké výši se nahradí škoda vzešlá pojištěnému na autu, pokud se týče kolika procenty postihuje tato škoda pojištěnce. Žalobkyně vnesla mezitímní určovací návrh, by bylo uznáno právem, že pojišťovací smlouva mezi stranami jest právoplatná a po právu. Procesní soud prve stolice vyhověl mezitímnímu určovacímu návrhu žalobkyně a uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobkyni pojišťovací premii. Odvolací soud zamítl mezitímní určovací návrh i žalobu. Důvody: Ustanovení §§ 12 a 13 poj. podmínek určuje, v jaké výši nahradí se škoda pojištěnému vzešlé na autu, pokud se týče, v jakém

procentním dílu tuto škodu pojištěnec nese sám. Podle názoru odvolacího soudu jest považovati tato ustanovení za důležitou a podstatnou část pojišťovací smlouvy, ježto obsahují ustanovení o výši vzájemné povinnosti žalující strany za premie, které má platiti žalovaný. Pro pojištěnce nemůže býti lhostejno zvědět, jak se škoda určuje co do výše. Tyto ve shora jmenovaných §§ obsažené podmínky nerozumějí se samy sebou, o čemž svědčí již to, že bylo shledáno nutným, by byly pojaty do pojišťovacích podmínek. Prvý soudce zjistil, že žalovaný žádal cestujícího žalobkyně F-a, by mu podstatné podmínky pojišťovací smlouvy předčetl, že F. obsah podmínek §§ 12 a 13 pojišť. podmínek žalovanému nesdělil, tudíž zatajil. Toto zjištění prvního soudce nenapadá žádná strana a tvoří tudíž podklad pro právní posouzení věci odvolacím soudem. Nesejde na tom, která ustanovení pojišťovacích podmínek považoval Antonín F. za správná a která za nesprávná, nýbrž jen na tom, která ustanovení jsou skutečně důležitá a podstatná. Antonínu F-ovi jakožto zástupci pojišťovací společnosti nutno přece přičítati, že ví, která ustanovení pojišťovací smlouvy jsou důležitá. Žalovaný mohl tudíž spoléhati, že mu F. sdělí veškerá podstatná a důležitá ustanovení. Nelze tudíž mluvit u žalovaného o nedbalosti podle § 1297, ježto F. měl za povinnost, by žalovanému vysvětlil obsah pojišťovacích podmínek, takže žalovaný neměl důvodu, pročisti si podmínky, anebo dáti si je předčísti někým jiným. Ježto Antonín F. žalovanému obsah §§ 12 a 13 pojišťovacích podmínek zatajil (zamlčel), jest právem míti za to, že F. učinil tak proto, by umožnil uzavření smlouvy. Tím, že žalovanému zamlčel tato podstatná ustanovení, přiměl ho k tomu, že pojistku uzavřel. Neboť z dopisu žalovaného ze dne 8. března 1929, v kterémž ihned po obdržení pojistky, pokud se týče zvědění o §§ 12 a 13 pojišť. podmínek prohlásil, že není srozuměn, vychází jasně na jevo, že by (žalovaný) nebyl podepsal pojišťovací návrh, kdyby mu bývaly tyto podmínky sděleny. Lhostejno, že potvrdil žalovaný v návrhu ze dne 18. února 1929, že pojišťovací podmínky byly připojeny k návrhu. Neboť žalovaný mohl, jak shora zmíněno, ohledně jich podstatného obsahu spoléhati na agenta žalobkyně a podepsal tudíž návrh omyl, kterýž byl přivoděn zástupcem žalobkyně. Jsou tudíž splněny v tomto případě předpoklady § 47 poj. podm. pro neplatnost pojišťovací smlouvy, Těžiště těchto zákonných ustanovení spočívá ve výrazu »v omyl uvést« a jest zamlčení podstatného ustanovení, za kteréhož by k pojišťovací smlouvě nebylo došlo, rovno falešnému udání a uvedení v omyl. Ježto omyl žalovaného byl přivoděn zástupcem žalobkyně, působí tento omyl podle § 47 poj. podm. také proti žalobkyni. Pro žalovaného nevzešel podle § 871 obč. zák. závazek, pojišťovací smlouvu jest považovati za neplatnou, pročez bylo žalobu zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání je důvodné, neboť sporná věc nebyla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce správně. Jest vycházeti ze zjištění,

že žalovaný požádal agenta žalobkyně Antonína F-a, by mu přečetl, jak nesprávně praví odvolací soud »podstatné«, správně nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, že však s ním agent nesdělil obsah ustanovení §§ 12 a 13 všeobecných podmínek pojišťovacích, jakož i ze zjištění, že žalovaný v pojišťovacím návrhu ze dne 18. února 1929 potvrdil, že pojišťovací podmínky byly připojeny pojišťovacímu návrhu. Podle tohoto zjištění usoudil odvolací soud, že F. žalovanému ustanovení §§ 12 a 13 zamlčel (zatajil) a že jsou splněny předpoklady ustanovení § 47 zákona o pojišťovací smlouvě ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., ježto žalovaný mohl ohledně »podstatných«, správně nejdůležitějších všeobecných podmínek pojišťovacích spoléhati na agenta žalobkyně, a že tudíž podepsal pojišťovací návrh omylem, který byl přivoděn agentem, a že tento omyl účinkuje podle § 47 cit. zákona proti žalobkyni, že pro žalovaného nevzešel podle § 871 obč. zák. závazek a že proto jest pojišťovací smlouvu považovati za neplatnou. Tento právní úsudek odvolacího soudu nelze schváliti. Podle § 168 zákona o pojišťovací smlouvě ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. a min. nařízení ze dne 28. prosince 1918, čís. 102 sb. z. a n. byl počátek účinnosti norem, které se měly státi účinnými dnem 1. ledna 1919, odsunut ke dni, který teprve bude určen později. Den tento doposud nebyl určen. Použil tedy odvolací soud speciálního zákona dosud neúčinkujícího, kdežto použití měl všeobecného ustanovení § 871 obč. zák. Podle tohoto, byla-li jedna strana v omylu o obsahu prohlášení, které učinila nebo které došlo druhé strany, a omyl se týká hlavní věci nebo podstatné vlastnosti, nevzejde pro ni závazek, jestliže omyl byl vzbuzen druhou stranou nebo zřejmě musil býti druhé straně z okolností nápadným nebo vysvětlil-li se omyl ještě včas. Žalovaný ani netvrdil, že byl jeho omyl vyvolán přímo dovolatelkou. Tvrdil jen, že byl uveden v omyl agentem, který sprostředkoval pojišťovací smlouvu. O tomto agentu bylo zjištěno, že ho žalovaný sám požádal, by mu přečetl nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, ale bylo také zjištěno, že žalovaný v pojišťovacím návrhu ze dne 18. února 1929 potvrdil, že pojišťovací podmínky byly připojeny k pojišťovacímu návrhu. Žalovaný jednal na vlastní vrub, když se, mív možnost, by se s obsahem pojišťovacích podmínek sám obeznámil, spolehl na agenta a dal si od něho přečísti jen nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, čímž agentovi dal na vůli a do úvahy, by posoudil, co považuje v podmínkách těch za nejdůležitější a jen to mu přečetl, ačkoli bylo jeho věcí, by se obeznámil s celým obsahem pojišťovacích podmínek, an podle nich činil pojišťovací návrh. Tím, že si ke čtení sjednal agenta, a tím, že mu nenařídil, by mu přečetl celé pojišťovací podmínky, zavinil si svůj omyl sám a nemůže tvrditi, že omyl ten zavinila žalující pojišťovna svým agentem. Nelze posléze přehlédnouti, že ustanovení §§ 12 a 13 všeobecných podmínek pojišťovacích nejsou vůbec podstatnou, natož jednou z nejdůležitějších částí pojišťovací smlouvy, jelikož odpovídají povaze věci a musel by se na amortisaci vzítí přiměřený zřetel i tehdy, kdyby ustanovení to do smlouvy pojato nebylo, ježto skutečná škoda

nemůže se čítati podle ceny součástí nových, nýbrž podle ceny, již mají poškozené součástky ve stavu postupné opotřebovanosti, jak to již prvý soudce správně vystihl. Považoval-li je i agent, jenž byl žalovaným vyzván, aby mu přečetl jen nejdůležitější podmínky pojišťovací smlouvy, za vedlejší, nelze mu pro to činiti výtku a přičítati mu, že chtěl jich nepřechtením uvést žalovaného v omyl a svést ho tím k pojištění, neboť jeho úsudek o jejich menší důležitosti byl správný. Ostatně, i kdyby byl mylný, nevadilo by to, byl-li přesto poctivý, neboť žalovaný zavdal k svému omylu sám podnět tím, že to úsudku agentovu svěřil, což je nejdůležitější, a, jednal-li agent poctivě, nelze říci, že o omylu žalovaného věděl, nebo že mu byl, jak § 871 obč. zák. žádá, nápadným. Že však agent jednal nepoctivě, nebylo ani tvrzeno, a také žádné okolnosti, z nichž by se na jeho obmyslnost dalo souditi, nebyly vůbec uvedeny. Jest tedy pojišťovací smlouva po právu a, když soud prvé stolice rozhodl na tomto právním základě, vyhovuje jeho rozsudek věci i zákonu, a proto bylo důvodnému dovolání vyhověti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 10568.

Nařízení ministerstva kultu a vyučování ze dne 31. prosince 1877, čís. 5 ř. zák. na rok 1878, jest platné a zákonné. Nebylo jím stanoveno nic nového, nýbrž bylo jen řečeno, že platí nadále, co platilo až do jeho vydání, hledíc k účinnosti §§ 35 a 36 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák.

Předpisu § 20 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. bylo vyhověno tím, že na prvé stránce zřizovací listiny bylo řečeno, že zřízení samostatné fary bylo zásadně schváleno výnosem ministerstva kultu a vyučování.

Vzala-li farní obec na sebe zákonnou povinnost, příslušející náboženské matici, že bude poskytovatí faráři částku kongruy podle dočasné její zákonné míry, jež by se nedostávala ze zádušního jmění, nepominula tím povinnost náboženské matice v poměru k faráři a mohl farář, jakmile zádušní jmění nestačilo na kongruu, požadovati doplnění podle zákona jen od náboženské matice. Doplnila-li náboženská matice kongruu, nepozbyla případného nároku na náhradu proti farní obci. K doplnění nepotřebovala náboženská matice souhlasu farní obce.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, Rv I 322/30.)

Farní obec v D se zavázala, že bude farářům v D. hraditi doplnění kongruy tak, že náboženská matice nikdy nebude nic platiti faráři v D. z důvodu doplnění kongruy. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se náboženská matice na farní obci v D. toho, co zaplatila farářům v D. k doplnění kongruy. O b a n í ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Náboženská matice je povinna vypláceti farářům kongruu podle zákonů ze dne 28. března 1918, čís. 115 ř. zák., ze dne 24. února 1907, čís. 56 ř. zák. a ze dne 9. dubna 1920,